

Bartoněk, Antonín

[Press, Ludwika. Pożegnanie z Minosem]

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. E, Řada archeologicko-klasická. 1980, vol. 29, iss. E25, pp. 313-

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/108932>

Access Date: 17. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

sémantického rozdílu mezi výrazem *dō(m)* (srov. *dōmos*, *dā*, *dāpa*, lat. *domus*, skr. *dāmah*, stsl. *doma*) — jakožto mykénským označením pro domy lidí — a mezi slovem *woikos* (výraz je doložen i v knósském wo-i-ko-de *woikon-de* KN As 1519.1) — jakožto výrazem označujícím v mykénsčině přibýtek bohů (srov. lat. *vicus* „ves“, skr. věsáh „dům“, got. *weihs* „ves“, stsl. *vesa*). Je třeba ovšem dodat, že v homérské řečtině je tomu zpravidla zrovna naopak (srov. *Knoz*, JHS 90 (1970), 117–120). — Epigraficko-gramatický Chadwickův výklad je v publikaci z roku 1975 uzavřen indexem všech slabičných výrazů a ideogramů z thébských tabulek, jež sestavil J. L. Meléna (k 40 shora zmíněným tabulkám tu přistupuje navíc registrace tabulky Uf 22, zachycené pouze v AAA 4 (1971)).

Pokud jde o chronologii tabulek, zdůrazňují Spyropoulos i Chadwick souhlasně, že nálezy spadají až na sám konec 13. stol. př. n. l., tedy do stejné doby jako tabulky z Pylu. Naproti tomu úlomky nádob s lineárními nápisy v počtu 78, které byly v Thébách nalezeny většinou již za výkopů Keramopoullosových v roce 1921 (a zčásti pak i za nedávných výkopů Spyropoulosových), byly sem zřejmě exportovány někdy v 13. stol. př. n. l. z východní Kréty (srov. L. R. Palmer, *The Interpretation of Mycenaean Greek Texts*, Oxford 1963, str. 275; H. W. Catling — A. Millett, *Archaeometry* 8 (1965), 3–85); máme je dnes uveřejněny ve dvou významných publikacích (*J. Raison*, *Les vases à inscriptions peintes de l'âge mycénien*, Rome 1968, str. 1–117; A. Sacconi, *Corpus delle iscrizioni vascolari in lineare B*, Roma 1974, str. 121–173).

V současné době je tedy inventář písemných dokladů lineárního písma B z Théb dosti obsáhlý; zahrnuje 109 nápisných jednotek, třebas místy velmi kusých a fragmentárních (zvláště na úlomcích váz). Uvedený počet však řadí Théby, pokud jde o dokladový materiál lineárního písma B, na třetí místo (za Knóssos, Pylos a před Mykény, i když ovšem texty z Mykén jsou co do textového rozsahu obsáhlejší).

Antonín Bartoněk

Ludwika Press, *Pozegnanie z Minosem*, Wrocław, Ossolineum 1978. Stran 223.

Známa polská archeoložka vydala půvabnou malou knížku shora uvedeného názvu s podtitulem „ze zápisníku cesty po antické historii Sicílie“. Jde o knihu o desíti kapitolách, které jsou věnovány vždy určitému topografickému okruhu antické Sicílie, a tak před námi postupně defilují starověké osudy i archeologická současnost Palermo, Segesty (s lokalitami Eryx, Lilybaion a Motyé), Selinúntu (s Hérakleiou Mínojskou), Akragantu, Gely (s Kamarinou), Syrákús (s Megarou Hyblajskou), Katany (s Naxem), Piazzy Armeriny (s pozoruhodnou římskou vilou v Casale), Tauromenia (s výkladem o Etně) i Zanklé-Messany-Messiny. Jednotlivé kapitoly jsou psány svěže, s důkladným přehledem o popisované látce a s moudrým autorčiným nadhledem nad osudy měst, které tvořily podivuhodný řecký svět, složený z mosaiky řeckých osad zakládáných na Sicílii v 8.–6. stol. př. n. l. osadníky z nejrůznějších oblastí mateřského Řecka. Autorčino zasvěcené slovo doprovází na devadesát fotografií, mapek a dalších převlek. To všechno činí z díla vzorového kulturně historického průvodce po starověké Sicílii.

Antonín Bartoněk

Hermann Fränkel, *Dichtung und Philosophie des frühen Griechentums*. Verlag C. H. Beck München. Beck'sche Sonderausgaben. Str. 636, München 1976³, dotisk.

Práci na této knize započal H. Fränkel už v roce 1931 v Německu, ale poprvé ji vydal až r. 1951 ve Spojených státech, kam uprchl před nacismem. Další vydání se objevila opět v Evropě, a to ve známém Beckově mnichovském nakladatelství. To, že knihu bylo možno v krátké době spatřit na knižním trhu v několika vydáních, nezpůsobila jen skutečnost, že „zde máme nepostradatelnou příručku pro ty, kdo chtějí poznávat starověk“, jak napsal jeden z recenzentů, nýbrž i fakt, že kniha vykresluje rané období řecké kultury v nových souvislostech, v širokém záběru a nadto v působivé formě.

Jemné rozborů způsobů a forem starořeckého myšlení, jež charakterizovaly autora už v jiných jeho publikacích (např. *Wege und Formen frühgriechischen Denkens*, 3. vydání z roku 1969), mají paralelu v recenzované publikaci, kde se Fränkel soustředil